

ΑΠΟΛΑΥΣΤΕ ΚΑΙ ... ΤΗΝ ΝΟΤΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ

Εύβοια

ΠΕΡΑΣΤΕ ΑΠΕΝΑΝΤΙ

Ταξιδεύοντας από την Κάρυστο στην Ερέτρια εν πλω

[Ημερολόγιο καταστρώματος...]

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΖΕΥΓΟΥΛΑΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ

Ταξίδι μακρινό ξεκινάμε, από το Βορρά στο Νότο. Η οδική απόσταση Θεσσαλονίκη-Κάρυστος 650 χλμ. περίπου. Από εδώ θα αποπλεύσει ο "Ισίδωρος", ένα "περαματάκι", γερό σκαρί που θα παραπλεύσει τη ΝΔ πλευρά της Εύβοιας. Διασχίζουμε τη μισή και πάνω Ελλάδα που πυρπολείται από 43°C. Φθάνουμε στην Κάρυστο τ' απόγευμα. Η πόλη κοχλάζει. Το όρος Όχη δε στέλνει δροσιά. Εγώ όμως στέλνω μήνυμα στην Αλεξάνδρα και το Γιάννη Πεζιά, φίλους παλιούς που ζουν εδώ και παράγουν, από Μαλαγουζιά, Σαβατιανό κι άλλες ποικιλίες μυρωδάτο Καρυστινό οίνο, λευκό και κόκκινο. "Αιγαία" το ονομάζουν. Κι απ' την άκρη του λιμανιού, βλέπω το Αιγαίο ν' αγκαλιάζει το πρώτο βόρειο παιδί του: τη Τζια. Συναντάμε το **Θάνο Μάμα**, ιδιοκτήτη του Ισίδωρου, έμπειρο, που κάνει αυτή τη διαδρομή κάθε καλοκαίρι μ' αλλοδαπούς επισκέπτες. Μας οδηγεί στις καμπίνες μας.

Ένα μικρό γεύμα με τηγανητά φρέσκα καλαμαράκια και βλήτα μας τονώνει κι αποφασίζουμε ν' ανέβουμε στο **Castello Rosso**. Βόρεια της πόλης. Εκεί το χτίσαν οι **Λομβαρδοί** στα 1205 μ.Χ. πάνω στα ερείπια της αρχαίας Ακρόπολης, για να εποπτεύουν τους επιδρομείς. Εποπτεύουμε και μείς, με όπλο την όρασή μας, την πόλη της Καρύστου, που χρόνο με το χρόνο μεγαλώνει για να στεγάσει τους νέους επισκέπτες. Μυρωδιές απ' τα **θυμάρια** και την **άγια λεβάντα** σκορπίζονται στο φλεγόμενο αέρα.

Κατηφορίζοντας προς την Κάρυστο, στα δυτικά ριζά του Καστέλλου, απομεινάρια απ' το

Ρωμαϊκό Υδραγωγείο. Περνάμε μέσα απ' τα χωριά που αγκαλιάζουν το **Κοκκινόκαστρο**, τα χωριά της **Γούνας: Καλύβια, Νικάσι, Γραμιάς, Μεκουνίδα, Μύλλοι**.

Λίγα μόλις χιλιόμετρα απ' το ζεστό λιμάνι της Καρύστου και η θερμοκρασία κατεβαίνει. Τεράστιες βελανιδιές, πλατάνια και πεύκα, σκιές και μουριές με βαθυκόκκινα μούρα, κι ανάμεσά τους ρυάκια με το νερό να τρέχει. Στους Μύλλους βρίσκεται το κεφαλόβρυσο **Αργασταράς**. Από αυτά τα μέρη ξεκινάν δρόμοι και μονοπάτια για τον **Κάβο-Ντόρο** και την ορεινή Όχη. Εδώ που συνευρέθη ο Δίας με την Ήρα σε μια αισθησιακή οχεία (συνουσία) σκορπίζοντας γύρω μίαν οργιαστική φύση. Τόπος άγιος με αρχετυπικές εικόνες και ατμόσφαιρα πρωτογονισμού.

Το βράδυ που ανάβουν τα φώτα, η πόλη γλυκαίνει και οι οικιστικές παραφωνίες κρύβονται στη σκιά. Σχεδιασμένη το 19ο αιώνα απ' το Βαυαρό μηχανικό **Μπίριμπαχ**, η πόλη έχει ωραία ρυμοτομία. Αυτό όμως που μαρτυρεί τον αρχικό σχεδιασμό της είναι ο δρόμος που ξεκινά απ' την πλατεία με τις μουριές και κορυφώνεται, ανηφορίζοντας, στο θαυμάσιο νεοκλασικό Δημαρχείο. Σε τρία επίπεδα ο δρόμος: πρώτα η παραθαλάσσια πλατεία, μετά το πάγκο με την εκκλησία του Αγίου Νικολάου και αμέσως μετά σαν σε σκηνή θέατρον, το σκηνικό του Δημαρχείου. Δυστυχώς ανάμεσα στις πολυκατοικίες που ορθώνονται κατεβαίνοντας προς τη θάλασσα, 2-3 νεοκλασικά έχουν απομείνει μόνο να θυμίζουν την αρρενωπότητα μιας πόλης που υπέκυψε στον άκομφο και fast τουρισμό.

Το Castello Rosso ανυψώνεται παν'απ' την Κάρυστο, μέσα απ' τα καταπράσινα χωριά που το περιβάλλουν.

(φωτ. πριν την φωτιά του Ιουλίου)

Ημέρα 1n:

Ο "Ισίδωρος" ξανοίγεται αφήνοντας πίσω την πόλη. Δεξιά μας, μες τον κόλπο, το νησάκι της **Αγίας Πελαγίας**, που οι ντόπιοι τη λένε Πελαϊτίσσα. Εδώ η οικογένεια **Τόγια**, έφερε το πρώτο ατμοκίνητο πλοίο του Αιγαίου. Αριστερά του κόλπου η νήσος **Μανδήλα**. Ο **Πέλοπας**, εδώ, απ' τη Θήβα έπνιξε το **Μύρτο**, γιατί ερωτοτροπούσε με τη γυναίκα του. **Μυρτώ** ονομάστηκε το πέλαγος πιο κάτω.

Πλέουμε προς το Μαρμάρι. Οι λόφοι καλύπτονται μ' ελιές. Ύστερα 3-4 μικρές παραλίες του **Λυκορέματος**. Όταν πριν τον πόλεμο φθάναν ως εδώ οι... λύκοι! Λίγο πριν το Μαρμάρι μια αμμουδερή λωρίδα χώνεται μες τη θάλασσα: η **αμμόγλωσσα**. Παραλία στην κατάληξη ενός χειμάρρου που τώρα λιμνάζει.

Περνάμε το στενό **Ξερό** ανάμεσα στην Ευβοϊκή γη και τα Πετάλια, μετά το **Πόρτο Λάφια**. Πλέουμε τώρα ανοιχτά απ' την ακτογραμμή. Το τοπίο δεν έχει ενδιαφέρον, η γη σχεδόν άδενδρη. Οι υδρατμοί του καύσωνα θολώνουν τα πάντα.

Κατευθυνόμαστε στον **Αλμυροπόταμο**. Θέρετρο θαλασσινό του ομώνυμου ορεινού χωριού. Μέρος αδιάφορο που αποχτά ένα ενδιαφέρον από το ποτάμι (τον Αλμυροπόταμο), που διασχίζει το χωριό και χώνεται στη θάλασσα. Στο σημείο αυτό εκατοντάδες ψάρια τρυγούν τις θρεπτικές ουσίες που μεταφέρει. Λένε ότι υπόγεια θαλάσσια ρεύματα απ' το Αιγαίο ενώνονται με τα κρύα νερά του. Στη μέση του οικισμού, η νεόκτιστη εκκλησία της Παναγίας σφριχταγκαλιασμένη από δυο υπεραιωνόβιες ελιές.

Το απόγευμα ανεβαίνουμε στο χωριό **Αργυρό**. Δεκάδες μέλισσες τρυγούν το νέκταρ απ' τα

έντονα μωβ λουλούδια ενός απέραντου θυμαροτόπου. Δίπλα οι γιγάντιες ανεμογεννήτριες παράγουν ένα βόμβο που μπερδεύει τις συγκρουόμενες απόψεις για το ωφέλιμο ή όχι της λειτουργίας τους. Η αλήθεια είναι ότι όλη η νότια Εύβοια "φρουρείται" στους γύρω λόφους από στρατιές ανεμογεννητριών.

Μένουμε στο λιμάνι του Αλμυροπόταμου απόψε και απ' το κατάστρωμα του πλοίου, πριν τον ύπνο, απλώνουμε το χέρι ν' αγγίξουμε το φεγγάρι που στέκεται πάνω μας. Γύρω μας όλη τη νύχτα τα κεφαλόπουλα και τα λαβράκια σπαρταρούσαν στ' αγκίστρια των νυκτόβιων ψαράδων.

Ημέρα 2η:

Ευπνάμε απ' τις φωνές των Αιγύπτιων ψαράδων που εδώ και χρόνια αποτελούν τα μόνιμα πληρώματα των ψαροκάικων. Απ' τα χέρια τους παίρνουμε μια σακούλα με **θράψαλα** που ανταμοίβεται με 10 ευρώ και μια

εξάδα κόκα κόλα. Σκληρή δουλειά για τους σύγχρονους νέους Έλληνες που προτιμούν τις τουριστικές δραστηριότητες.

Πριν φύγουμε αγοράζουμε μέλι απ' τη **Φιλιά**. Θυμαρίσιο αλλά κι ανθόμελο αρωματισμένο, από **ασφάκα** και **φασκόμηλο**. Περιχύνουμε μ' αυτό ένα ολόπαχο πρόβειο γιαούρτι και ξεκινάμε. Στόχος η Ερέτρια με μια στάση για μπάνιο στο **Πόρτο Μπούφαλλο**.

Καθώς βγαίνουμε απ' το βαθύ κόλπο του Αλμυροπόταμου, ο Θάνος Μάμας μας δείχνει τα σημεία ανάμεσα στο νησάκι **Καβαλλιανή** και την απέναντι Αττική γη, όπου οι Γερμανοί κλείναν μ' αλυσίδες το στενό πέρασμα.

Ο "Ισίδωρος" γκαζάρει. Κυλάμε πάνω στη λεία πίστα της θάλασσας. Φθάνουμε στον ήπιο και βαθύ κόλπο του Μπούφαλλο. Έτσι τον είπαν οι Ενετοί γιατί από δω φορτώνονταν τα γελάδια για την απέναντι ακτή της Στερεάς. Λιγοστά τα σπίτια. Τα γύρω βουνά, ψηλά, κλείνουν στενάχωρα τον κόλπο.

Τα νερά καθαρά αλλά σκοτεινά και μαύρα.

Μια μικρή βοτσαλωτή κερσόνησος εισχωρεί στον κόλπο του Μπούφαλλο.

Κάτι με πνίγει εδώ. Μόνο φωτεινό σημείο η κατάληξη της χερσονήσου με τις εκατοντάδες ελιές που ο λίβας κουνάει τα ασημένια φύλλα τους. Είναι φανερό εδώ πώς η σκούρα Ευβοϊκή γη του Ευρίπου κλέβει τη φωτεινότητα των νερών. Στα νησιά του Αιγαίου συμβαίνει το αντίθετο: τα λαμπερά και διαυγή νερά φωτίζουν τους άδενδρους νησιώτικους λόφους.

καντές του παλάμες το σκάφος. Καθώς πλησιάζουμε στην **Ερέτρια**, βλέπουμε το βουνό **Όλυμπος** γυμνό απ' τις μεγάλες πυρκαγιές πριν λίγα χρόνια. **Γυμνού** όμως λένε και το διπλανό χωριό. Στην αρχαιότητα εδώ υπήρχε ένα ειδικό σώμα Ερετριέων γυμνών ανδρών-πολεμιστών. Σήμερα ένας τεράστιος αμυγδαλεώνας απλώνεται στην περιοχή. Τα ferry boats πηγαυοέρονται ανάμεσα στην

Ο "Ισιδωρος" και ο καπετάνιος επί το έργον.

Ο κόλπος φράζεται απ' το μικρονήσι **Μπούφα**. Καθώς το πλησιάζουμε, φεύγοντας παρατηρούμε τμήματα τειχών, τόσο απ' το ενετικό κάστρο, όσο και σπ' τη γκρεμισμένη εκκλησία του **Αγίου Μάρκου**.

Κατευθυνόμαστε ΒΔ προς Ερέτρια. Δεξιά μας το **Αλιβέρι**. Θολό, εκτοξεύει απ' τις καμινάδες καπνό που θολώνει και βαραίνει πιο πολύ την ατμόσφαιρα, λόγω καύσιωνα. Μια ελαφριά μπουκαδούρα μας δροσίζει προσωρινά. Όταν όμως σταματάει, ο καύσιωνας σφίγγει στις

Ερέτρια και των **Ωρωπό**, μεταφέροντας αυτοκίνητα, ανθρώπους και θόρυβο. Κίνηση, ζέση κι ατμόσφαιρα τουριστική.

Στην είσοδο του κόλπου το κατάφυτο νησάκι της **Αγίας Τριάδας**, που κάποτε ήθελαν να αγοράσουν οι **Beatles**, μ' ένα πύργο στην πίσω μεριά και παραδίπλα το μικρότερο **Ασπρονήσι** (η αρχαία **Λευκόνησος**). Ενωμένο με την ακτή με μια γέφυρα είναι το **Πεζονήσι**.

Στη μεγάλη αμμονδερή παραλία τα εστιατόρια και οι ταβέρνες έχουν καταλάβει τα πάντα.

Κολύμπι και ξεκούραση στη διάρκεια της κρουαζιέρας.

Τα δύο σπίτια του Κανάρη στην Ερέτρια, εγκαταλελειμμένα.

Τόνα δίπλα στ' άλλο δημιουργούν μια διαρκή ηχορूपανση διαφόρων μουσικών ειδών. Κάποια απ' αυτά έχουν στηθεί σε προκλητικά μπαζωμένες, μες τη θάλασσα, εξέδρες. Πολλά φώτα και τουριστικό σούρταφέρτα.

Μόνο το παραθαλάσσιο σπίτι του **Κανάρη**, πιο κει, στην άκρη της παραλίας, μένει απροσάτεντο με την εκλεκτίστικη του αρχιτεκτονική, να καταρρέει σφηνωμένο μες τις πολυκατοικίες. Την ίδια τύχη επεφύλαξαν οι Ερετριείς και στο δεύτερο σπιτικό του Πυροπολητή μες την πόλη: νεοκλασσικό με πλήρη τη σειρά των ανθεμίων στη σκεπή, φιγουράρει απλώς στα αξιοθέατα των τουριστικών οδηγιών!

Νυχτερινά ψαρέματα στον Αλμυροπόταμο και πρωινό ξεψάρισμα στα Στύρα.

Ερείπια στη δυτική πύλη της αρχαίας Ερέτριας.

Ημέρα 3η:

Κοιμηθήκαμε με σχετική δροσιά. Στα διπλανά ψαροκάικα οι φωνακλάδικες παρέες των Αιγυπτίων πλένουν τα ρούχα τους, τρώνε και καπνίζουν. Το πρωί θα μας "πουλήσουν" ένα κιβώτιο **ζαργάνες** με αντίτιμο λίγα ευρώ και μερικά αναψυκτικά.

Κάποιες απ' τις ζαργάνες που γλίτωσαν πηδούν έξω απ' το νερό κυνηγώντας μικρόψαρα. Η θάλασσα ρυτιδώνει και μαζί της και μείς. Τα σώματά μας παύουν για λίγο να γυαλίζουν από ιδρώτα και οι πόροι ρουφούν τη φρεσκαδούρα μ' απληστία. Η Ερέτρια σιγολιώνει και οι ποσότητες νερού που καταναλώνουμε συνέχεια, θα γέμιζαν... μια πισίνα.

Η επίσκεψη στο μικρό Αρχαιολογικό Μουσείο είναι ό,τι καλύτερο θα πάρουμε μαζί μας, φεύγοντας απ' την Ερέτρια. Καταϊδρωμένοι περνάμε την αυλή του και γω θα 'θελα να πέτρωνα σαν το μαρμάρινο λιοντάρι που μας υποδέχεται στην είσοδο.

Η περιοχή κατοικήθηκε από το 4.000 π.Χ.

Λάτρεψαν το **Δαφνηφόρο Απόλλωνα**. Φτιάξαν καράβια ήδη απ' το 2.000 π.Χ. Ταξίδεψαν στο Αιγαίο. Φέραν οφιδιανό απ' τη **Μήλο**. Ανέπτυξαν την κεραμεική. Ο **Όμηρος** στην **Ιλιάδα** (B, 532-592), την αναφέρει στον "**Νηών Κατάλογο**" ως **Ερετρίη**. Από τον 9ο έως τον 8ο αιώνα, η Ερέτρια ιδρύει αποικίες στην **Κριμαία** και στο **Θερμαϊκό κόλπο**. Αναπτύσσει εμπορικές σχέσεις με την Ανατολή. Φέρνει από κεί **φαγεντιανή** και **ελεφαντόδοντο** κι απ' την Κύπρο **χαλκό**. Στη Δύση, το 775 π.Χ., ιδρύουν στη Νεάπολη τις **Πιθηκούσες (Ισσιά)**. Κεραμεικά της πόλης βρέθηκαν στη **Συρία**, την **Τύρο** και τη **Χαλδαία**. Απ' τη **Φοινίκη** εισάγει το αλφάβητο που εξελίσσει σε μια τοπική εκδοχή, τμήμα του οποίου σώζεται σε στήλη στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Κτίζει πόλεις στην **Κασσάνδρα** και τη **Θράκη**. Γίνεται μια ναυτική δύναμη. Όχι άδικα την είπαν **Ερέτρια** απ' το ρήμα **ερέττω** (κωπηλατώ). Η **κωπηλάτις πόλις**, που 'χει για ήρωα το **Ναύστολο** και κόβει νομίσματα που απεικονίζουν γοργόνες και... σουπιές!

Τμήμα του ψηφιδωτού δαπέδου σε οικία του 4ου αι. π.Χ. πολύ κοντά στον αρχαιολογικό χώρο. Η Αθηνά με πλούσια διακόσμηση, απ' το αέτωμα του Δαφνηφόρου Απόλλωνος (520 π.Χ.)

Την πρώτη της καταστροφή δέχεται το 490 π.Χ. απ' τους Πέρσες. Εκδίκηση για τη συμβολή της στον ξεσηκωμό της Μιλήτου εναντίον τους. Το 411 π.Χ. αποτινάσσει την ηγεμονία των Αθηναίων. Οι Μακεδόνες έρχονται το 338 π.Χ. Και ο βασιλιάς **Κάσσανδρος** αναθέτει στο ζωγράφο **Φιλόξενο τον Ερετριέα** να φιλοτεχνήσει πίνακα με τη μάχη της **Ισσού**. Ο ίδιος ζωγράφος τοιχογραφεί και το μεγάλο βασιλικό τάφο στη **Βεργίνα**.

Ύστερα θα 'ρθει ο **Δημήτριος** και μετά ο γιος του **Αντίγονος Γονατάς** και στη διάρκεια της βασιλείας τους θα κυβερνήσει ο κυνικός φιλόσοφος **Μενέδημος**.

Το 198 π.Χ. καταστρέφεται απ' τους Ρωμαίους. Μετά το 500 μ.Χ. σταδιακά ερημώνεται για να ξανακατοικηθεί το 1834 από Ψαριανούς πρόσφυγες, που έφθασαν εδώ μετά την καταστροφή του νησιού τους απ' τους

Τούρκους. Μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ονομαζόταν **Νέα Ψαρά**.

Γύρω απ' το Μουσείο ερείπια ανακτόρων των Ελληνιστικών χρόνων. Και δίπλα το αρχαίο θέατρο, χτισμένο τον 5ο αιώνα π.Χ. χωρητικότητας 6.300 θεατών! Τα ξερά χόρτα που τα σκεπάζουν εντελώς μαρτυρούν την εγκατάλειψή τους.

Το μεσημέρι τρώμε στο καράβι τις πρασινοκόκκαλες ζαργάνες και ξεκινάμε το ταξίδι της επιστροφής προς την Κάρυστο. Πιάνουμε στο λιμανάκι των **Νέων Στύρων**. Στην πρώτη γραμμή τα ξενοδοχεία στη σειρά. Γεμίζουν κι αδειάζουν συνεχώς κόσμο που φέρνουν τα ferry boats απ' την απέναντι Αγία Μαρίνα. Η θερμοκρασία φθάνει στους 43° και η θάλασσα με τον ωραίο αμμώδη βυθό, βράζει.

Στρεφόμεστε για δροσιά στο βουνό. Κατευθυνόμεστε στα **δρακόσπιτα** που βρίσκονται έξω

απ' τα παλαιά **Στύρα**. Κι ενώ τα αναζητάμε ένα μονοπάτι-κράχτης μας τραβά απ' το μανίκι. Αν το πάρουμε θα βγούμε στην κορυφή του όρους **Κλιόσι**. Ανηφορίζουμε μαγεμένοι. Μεγάλες συστάδες από κατάφορτες **κουμαριές**, **αγριοκυπάρισσα** κι **αριές** προσπατεύουν το φυσικό κλιμακωτό μονοπάτι από μαύρα μάρμαρα. **Σιπολινομάρμαρα** λέγονται στην ορνυτολογία. Προήλθαν από άλλα πετρώματα τα οποία μετά τον αρχικό σχηματισμό τους βυθίστηκαν ξανά στο εσωτερικό της γης, αλλάζοντας τη χημική τους σύσταση. Η λατινική λέξη **cipolla**, που σημαίνει κρεμμύδι, έδωσε το όνομά της σ' αυτά τα μάρμαρα με τις έγχρωμες πτυχώσεις. Πριν τους Ρωμαίους ήταν γνωστά ως **Στυρία** ή **Καρύστια λίθος**. Λατομεία στα Στύρα εξόρυζαν μεγάλες ποσότητες που φθάσαν μέχρι την **Παλμύρα** της **Συρίας**, τη **Βόρεια**

Αφρική και τη **Γάζα**. Γίναν κολόνες στο **Βατικανό** και στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της **Νέας Υόρκης**.

Στο μεταξύ, όσο κερδίζουμε ύψος η βλάστηση χαμηλώνει. Νησίδες από **θρούμπι** κι ολάνθιστα **ρείκια** δημιουργούν "πεζοδρόμια" γύρω απ' το μονοπάτι.

Η "φυσική" ακρόπολη των βράχων αρχίζει να υψώνεται, πάνω απ' την κορυφή των θάμνων. Η πορτάρα-πύλη που ξαφνικά εμφανίζεται μπροστά, μάς περνάει σ' άλλη διάσταση χρόνου και λειτουργεί σα σύνορο στο χτες και το τώρα. Εδώ καθηλώνεσαι αναγκαστικά. Σε παγιδεύει ο τόπος, και όσα έχεις διαβάσει προσπαθούν να σηκώσουν το ανάστημά τους, φωνάζοντας παρών!

Δρύορες, λέει ο **Ηρόδοτος**, κατοίκησαν αυτά τα μέρη. Αρχέγονα προελληνικά φύλα, που διώχτηκαν προς την Εύβοια μετά την κάθοδο

Κολώνα από σιπολινομάρμαρο στο μονοπάτι με φόντο την αρχαία ακρόπολη των Στύρων. (αριστερά)
Η μεγαλιθική πύλη της Ακρόπολης.

Παλιά και νέα κτίσματα στο νησάκι Ρόσο των Πεταλιών.

των Δωριέων, σαν τους **Πελασγούς** και τους **Λέλεγες**. Το όνομα το μαρτυρεί: **Στύρα**. Ίσως απ' τη θεά **Αστάρτη**. Ή απ' τη σανσκριτική λέξη **Στούρα** που θα πει ταύρος, κοινή τον 9ο αιώνα. Τότε που μάλλον άρχισαν να χτίζονται και τα δρακόσπιτα, χώροι λατρείας κατά τον καθηγητή **Μουτσόπουλο**. Η λέξη πάντως είναι προελληνική, όπως η **Κάρυστος**, ο **Δύστος**, η **Αμάρυνθος** κ. ά.

Ο ήλιος φεύγει σιγά-σιγά πίσω απ' τα **Στουρονήσια**, που φράζουν τον κόλπο των Στύρων, με μεγαλύτερο την αρχαία **Αιγείλια** και μείς αρχίζουμε να κατηφορίζουμε το μονοπάτι. Όταν πια φτάνουμε κάτω, πάνω στο δρόμο για τα Στύρα, ο ασημένιος δίσκος του φεγγαριού ακουμπά στους ώμους της αρχαίας ακρόπολης.

Ημέρα 4n:

Ευπνάμε στα Στύρα και συνεχίζουμε το ταξίδι

προς το Νότο. Σήμερα θα εισχωρήσουμε στο μικρό σύμπλεγμα των **Πεταλιών**. Λίγοι ξέρουν ότι ανάμεσα στην Εύβοια και την Αττική γη, δέκα νησάκια λικνίζονται στο πήγαινε-έλα των νερών του Ευρίπου. Το **Μεγάλο Πετάλι** (ή **Ρόσο**), το **μικρό Πετάλι** (ή **Βασιλικό**), ο **Τράγος**, το **Πράσο**, το **Αυγό**, το **Μακρύ**, η **Λεμπερούσα**, ο **Φούντας** και η **Λουλούδα!** Στην πλειοψηφία τους σχεδόν ανήκουν σε ιδιώτες που απαγορεύουν την επίσκεψή τους, αλλά επιτρέπουν "γενναιόδωρα" το κολύμπι στα πράσινα διαυγή νερά τους!

Τα νησιά είχαν επιλεγεί απ' την αρχαιότητα σαν τόπος παραθερισμού των ισχυρών της εξουσίας. Εδώ ερχόταν ο **Περικλής** με την **Ασπασία**. Αργότερα επί Ρωμανόφ, η **Αικατερίνη η Μεγάλη**. Οι Ενετοί χτίσαν... γέφυρα, ενώνοντας τα δυο μεγάλα νησιά (Ρόσο-Βασιλικό), που τη βομβάρδισαν οι Γερμανοί. Σήμερα τα δυο μεγάλα νησιά ανήκουν το ένα (το Βασιλικό) στους **Εμπειρίους** και το άλλο

(το Ρόσο) στους κληρονόμους του **Pablo Picasso**.

Η αήγλη και η διασημότητα των ιδιοκτητών των Πεταλιών, δεν αφαιρέσε τίποτα απ' τη λιπή τοπογραφία των χαμηλόλοφων νησιών, στα οποία τα κτήματα με τα αμπέλια και τις φυσικιές, δίνουν μιαν εικόνα νοικοκυροσύνης και τάξης.

... Καθώς απομακρυνόμαστε απ' αυτά, η φωνή της **Μαρίας Κάλλας**, επισκέπτριας αυτών των τόπων, ακούγεται, φέτος που γιορτάζουμε τα τριάντα χρόνια της, να τραγουδά απ' το **Nabuco... "anch' io dischiuso un giorno..."**

Στο Μαρμάρι φθάνουμε απόγευμα. Αριστερά του λιμανιού ένας μικρός δρόμος με ασβεστωμένους τους κορμούς των αλμυρικών, θυμίζει ασπρομάυρες σκηνές ελληνικής ταινίας του 1960. Τότε που φιλμαρόταν για πρώτη φορά, η προτουριστική και παρθένα ζωή των νησιών μας. Ο δρόμος αυτός θα μας φέρει στην αμμόγλωσσα και μετά στις 2 ερημικές παραλίες,

λίγο πιο κάτω, που στ' Αρβανίτικα τις λένε **Ζάστани** και σημαίνει ζεστό μέρος.

Αυτό το απόγευμα έρχεται νωρίς και ο ήλιος κοκκινίζει, αφύσικος, τυλιγμένος μες το σκούρο σύννεφο των καπνών απ' τη φωτιά της Πάρνηθας.

Μάρμαρα εξόρτυτε στην αρχαιότητα το **Μαρμάρι** και ο **Μαρμάρειος Απόλλωνας** ήταν ο θεός του. Στη σημερινή πόλη, οι άνθρωποι φθάνουν απ' τη Ραφήνα για διακοπές. Το πορθημείο δεν έπαψε να λειτουργεί απ' την αρχαιότητα, τότε που η **Ραφήνα** λεγόταν **Αραφηνίδες Αλές**.

Την άλλη μέρα το πρωί ξυπνάμε, με έντονη τη μυρωδιά της καμένης φύσης. Στις μέρες μας τίποτα δεν είναι μακρυνά μας. Ότι συμβαίνει σ' άλλο από εμάς τόπο, τα αποτελέσματα και οι συνέπειές του, κάποια στιγμή θα μας αγγίξουν.

Ξεκινάμε για το μακρυνό γυρισμό. Χαιρετάμε την Αλεξάνδρα, το Γιάννη και τον ανήσυχο

Ασβεστωμένα αρμυρίκια στη μικρή παραλία στο Μαρμάρι δίπλα στο λιμάνι.

Πνιγηρό και μελαγχολικό το δειλινό στην όμορφη παραλία

Ζάστανι. Η πυρκαγιά της Πάρνηθας φθάνει ως το Μαρμάρι.

Μανώλη Παυλάκη, οινολόγο αλλά (λόγω κρητικής καταγωγής) και εμπνευσμένο μάγειρα. Για να τον θυμόμαστε μας δίνει μια σακούλα με κολοκυθάκια και μελιτζάνες απ' το μπαξέ του.

Οι φωτιές στο μεταξύ συνεχίζουν να πυρπολούν τη φωχή, δασικά, Ελλάδα, αλλά και την αντοχή μας. Ο καπνός που αντάρτισε τον ουρανό και μας συνοδεύει μέχρι τη Θεσσαλία, δεν πνίγει μόνο τον ήλιο αλλά και το μέλλον μας.

Η Πάρνηθα ήταν μακρυνά, μας χώριζαν τα νερά του Ευβοϊκού. Στα μάτια μας δεν ήταν ορατές οι λεπτομέρειες της μεγάλης καταστροφής. Ωστόσο, ο ήλιος του δειλινού ήταν πιο πύρινος από κάθε άλλη φορά. Οι αντανάκλασεις κι οι ανταύγειές του κείνη τη μέρα πυρπολούσαν τα νερά, τα μάτωσαν, όπως μάτωσαν εκατομμύρια ψυχές.

Την άλλη μέρα οι εφημερίδες θα γράψουν πως το κάθε καμένο έλατο της Πάρνηθας, ισουδναμεί με τη δροσιά... τεσσάρων κλιματιστικών [!]. Και ότι το καμένο δάσος θα χρειαστεί 100 χρόνια για να ξαναγεννηθεί. Ελπίζουμε να αποτινάξουμε γρήγορα τη θλίψη που μας βαραίνει, και να τη μετατρέψουμε σε δράση, για να κάνουμε το ζοφερό τέλος που 'ρχεται, αρχή μιας νέας αντίληψης για τη ζωή και την κοινωνία, που θέλουμε να ζήσουμε.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε: Την **Νομαρχία Εύβοιας** και προσωπικά στον **Τάκη Οικονόμου** της Δ/σης Τουρισμού και Πολιτισμού. Τον ιδιοκτήτη του σκάφους "Ισίδωρος", **Θάνο Μάμα** για τη φιλοξενία, τις πληροφορίες και την περιποίησή του.

Λαβωμένος ο ήλιος απ' την πυρκαγιά στην Αττική
βουλιάζει στα νερά της Αμμόγλωσσας στο Μαρμάρι

